

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám:

IV/ 0 0 4 2 3 - 0 / 2024

Érkezett:

2024 FEBR 19.

Alkotmánybíróság

Érkezés módja

POSTÁN

@

EGYÉB:

1015 Budapest,
Donáti u. 35-45.

Példány:

1

Melléklet:

16

Kezelőiroda:

[Signature]

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK
GAZDASÁGI KOLLEGIUMA

45.

FŐLAJSTROMSZÁM
KEZDŐIRATON:

Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon

Érkezett:

2024 FEBR 12.

PÉLDÁNY:

ÍV:

MELLÉKLET:

KÖZTÜK:

FŐLAJSTROMSZÁM:

UTÓIRATON:

a Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság útján

Hiv. szám: 28.Fpkh.181/2023/7.

Tárgy: alkotmányjogi panasz

ELEKTRONIKUS BENYÚJTÁS ÚTJÁN!

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott,

[Redacted] panaszos (a továbbiakban: „Panaszos”);

a P/1 alatt csatolt cégkivonattal és a P/2 alatt csatolt ügyvédi meghatalmazásokkal igazolt jogi képviselői;

- (i) a Siegler Bird & Bird Ügyvédi Iroda ([Redacted])
[Redacted]
[Redacted]
- (ii) a (hivatalos iratok átvételére kijelölt jogi képviselő) Dr. Nanyista László Ügyvédi Iroda [Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
- (iii) a Tompa Csongor Ügyvédi Iroda [Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
- (iv) a Kodela Ügyvédi Iroda [Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
- (v) a Schultheisz Ügyvédi Iroda [Redacted]
[Redacted]
[Redacted] útján;

Elektronikusan aláírta:

Dr. Nanyista László

Siegler

az

adós ellen, az 521/2022 (XII.13) Korm. rendelet alapján hivatalból elrendelt, a Fővárosi Törvényszék előtt folyamatban lévő, 28.Fpk.5.804/2022 számú felszámolási eljárásban;

a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény („Cstv.”) 51. § (1) bekezdése, és a felszámolási eljárás során az adós gazdasági tevékenysége folytatása érdekében való értékesítés veszélyhelyzeti szabályairól szóló 129/2023. (IV. 17.) Korm. rendelet („Kormányrendelet”) 9. § (16) bekezdése alapján fenti szám alatt folyamatban volt felszámolási kifogási eljárásban;

az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény („Abtv.”) 27. §-a alapján;

a Fővárosi Törvényszék 28.Fpkh.181/2023/7. ssz.-ú elsőfokú végzésével (a továbbiakban: „Elsőfokú Végzés”; P/3 alatt csatolva), valamint az Elsőfokú Végzést érdemben helyben hagyó Fővárosi Ítéltábla 15.Fpkhf.43.969/2023/3. ssz.-ú, 2023. november 9. napján kelt, általunk 2023. december 12. napján elektronikus úton átvett jogerős végzésével (a továbbiakban: „Másodfokú Végzés”; P/4 alatt csatolva) szemben

alkotmányjogi panaszt

terjesztünk elő az alábbiak szerint.

I. KÉRELEM

Kérjük, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság

- (i) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, az Abtv. 27. § (1) bekezdése és 43. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Ítéltábla Másodfokú Végzésének (a Fővárosi Törvényszék Elsőfokú Végzésére kiterjedő hatállyal történő), az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe [tisztességes bírósági eljáráshoz való jog] és Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe [jogorvoslathoz való jog], ütközését állapítsa meg; és
- (ii) az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján a Fővárosi Ítéltábla Másodfokú Végzésének (a Fővárosi Törvényszék Elsőfokú Végzésére kiterjedő hatállyal) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe [tisztességes bírósági eljáráshoz való jog] és Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe [jogorvoslathoz való jog] ütközés okán semmisítse meg.

Az alkotmányjogi panasz anyagi jogi alapja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése [tisztességes bírósági eljáráshoz való jog] és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése [jogorvoslathoz való jog].

Az alkotmányjogi panasz eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisítheti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést.

II. A RELEVÁNS TÉNYÁLLÁS

1. Az Adós felszámolását a Fővárosi Törvényszék **28.Fpk.5.804/2022/26.** ssz.-ú, 2023. január 5. napján közzétett végzésével rendelte el.
2. Ebben a felszámolási eljárásban a Kormányrendelet 3. §-a lehetővé tette, hogy a Felszámoló az Adós képviseletében kizárólag vagyoneértékesítés céljából az Adós gazdasági tevékenységének folytatására korlátozott felelősségű társaságokat (a továbbiakban: „**Céltársaságok**”) alapítson, és ezen társaságok részére az Adós vagyontárgyait nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként rendelkezésre bocsájtja.
3. A Kormányrendelet értelmében a Felszámoló az Adós Céltársaságokban fennálló üzletrészt értékesíthette a Kormányrendeletben meghatározott értékesítési eljárásban (a továbbiakban: „**Értékesítési Eljárás**”).
4. A Kormányrendelet 8. § (1) bekezdése alapján az Értékesítési eljárás 2023. április 20-án indult. Az érvényes részvételi jelentkezést benyújtó pályázók neve 2023. június 13-án, a Kormányrendelet 9. § (2) bekezdése szerinti ajánlattételi felhívás (a továbbiakban: „**Ajánlattételi Felhívás**”) 2023. június 15-én került közzétételre a Célgazdasági Hírlapban.
5. Az Ajánlattételi Felhívás IV.2. alfejezetének tartalma szerint a Felszámoló a Kormányrendelet 6. § (2) bekezdése alapján elvégezte a Céltársaságok üzletrészeinek független szakértővel történő értékelését és az értékelés független könyvvizsgálóval történő hitelesítését (együttesen a továbbiakban: „**Szakértői Vélemény**”).
6. A Szakértői Vélemény a Céltársaságok üzletrészeinek minimálárát összesen 52.859.205,- euró összegben határozta meg. A Fővárosi Törvényszék 2023. július 11-én közzétett 87. számú végzése értelmében a nyertes ajánlattevő – 55.000.000,- euró összegű vételár-ajánlattal – [REDACTED] lett.
7. A Panaszos még a nyertes ajánlattevő személyének közzétételét megelőzően, 2023. július 7-én iratbetekintési kérelemmel fordult a Felszámolóhoz, kérve, hogy legkésőbb 2023. július 12-ig küldje meg részére a Szakértői Véleményt, annak érdekében, hogy adott esetben teljeskörűen élhessen a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdése szerinti felszámolási kifogási jogával.
8. A Felszámoló 2023. július 11-én, vagyis azon a napon, amikor a nyertes ajánlattevő személyének Célgazdasági Hírlapban történő közzétételéről intézkedett, e-mailben arról tájékoztatta a Panaszost, hogy iratbetekintési kérelmére „szabadság” miatt a 2023. július 17-én kezdődő héten tudnak válaszolni.

9. A Panaszos ezt követően, 2023. július 11-én telefonos megkereséssel fordult a Felszámolóhoz. A felszámolóbiztos ekkor közölte a Panaszossal, hogy a Szakértői Véleményt „belső munkaanyagának” tekinti és minősíti, ezért abba a Panaszos számára nem enged betekintést.
10. A Panaszos ezt követően, 2023. július 18-án e-mail útján ismételtlen érdeklődött a Felszámolónál az iratbetekintési kérelem státuszával kapcsolatban, azonban arra írásban, illetve e-mail útján nem érkezett válasz.
11. A Céltársaságok üzletrészei értékesítése tekintetében a szerződések az ajánlati felhívás tartalma alapján vélelmezhetően legkésőbb 2023. július 18-án kerültek megkötésre, a hatályba lépés dátuma a Panaszos előtt ismeretlen.
12. Az iratbetekintés felszámoló által történt megghiúsítása okán a Panaszos 2023. július 19. napján felszámolási kifogást terjesztett elő (P/5 alatt csatolva). A Panaszos a kifogásában kérte, hogy a Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság a Felszámolónak a Szakértői Vélemény beszerzésére és az Értékesítési Eljárásban történő felhasználására, az Ajánlattételi Felhívásban a minimálár meghatározására és a nyertes ajánlattevő személyének megállapítására vonatkozó intézkedéseit semmisítse meg. Kérte továbbá a 28.Fpk.5804/2022/56. számú végzésben foglalt Részvételi Felhívás közzétételével indult Értékesítési Eljárás és annak eredménye megsemmisítését, a Felszámoló új részvételi felhívás közzétételére és új értékesítési eljárás lefolytatására kötelezését. Kérte emellett a Felszámoló kötelezését a Szakértői Vélemény átadására.
13. A Kormányrendelet 9. § (16) bekezdése alapján a Panaszos felszámolási kifogásának elbírálására a Fővárosi Törvényszéknek 5 napja állt volna rendelkezésére, azaz az Elsőfokú Végzést 2023. július 24-én kellett volna meghoznia.¹ A Fővárosi Törvényszék azonban nem tartotta meg ezen törvényi határidőt, ráadásul még a Felszámoló írásbeli nyilatkozatának beszerzésére is külön határidőt biztosított.
14. A fentieket követően a Fővárosi Törvényszék 2023. szeptember 18-án kelt, a Panaszos részére 2023. október 4-én kézbesített Elsőfokú Végzésében a Panaszos felszámolási kifogását teljes egészében elutasította. Az Elsőfokú Végzés indokolása értelmében a Kormányrendelet által szabályozott Értékesítési Eljárásban egyetlen esetben terheli a Felszámolót tájékoztatási kötelezettség: a Kormányrendelet 9. § (7) bekezdése értelmében az ajánlattételi határidőben köteles biztosítani, hogy azok számára, akiket ajánlattételre hívott fel, elektronikus úton hozzáférhetők legyenek a gazdasági társaságra vonatkozó mindazon információk, amelyek alapján az értékesítendő részesedés vételére reális ajánlat tehető.²

¹ Lásd Kormányrendelet 9. § (16) bekezdés: „A Cstv. 51. §-át azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a felszámoló értékesítési eljárással kapcsolatos jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása kizárólag a nyertes ajánlattevő személyének vagy az eljárás eredménytelenségéről szóló tájékoztatásnak a Cégléletről történő közzétételétől számított 8 napon belül előterjesztett kifogásban támadható, amelyről a bíróság 5 napon belül határoz. A kifogást elbíráló végzés elleni fellebbezés határideje 3 nap. A fellebbezést az iratok másodfokú bíróságához érkezését követő 5 napon belül kell elbírálni. A kifogást elbíráló végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye [kiemelés a Panaszostól]”.

² Lásd Elsőfokú Végzés 9. o. 3. bek.

15. A Panaszos 2023. október 9-én fellebbezést terjesztett elő az Elsőfokú Végzéssel szemben (**P/6** alatt csatolva). A Panaszos fellebbezésében előadta, hogy téves az az álláspont, amely szerint a Kormányrendelet hatálya alá tartozó Értékesítési Eljárásban kizárólag a Kormányrendelet 9. § (7) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség terhelt a Felszámolót, ugyanis a háttérjogszabályként alkalmazandó Cstv. szerinti tájékoztatási kötelezettséget a Kormányrendelet nem zárta ki.
16. A Panaszos kifejtette továbbá, hogy a felszámolási kifogási eljárásban a Szakértői Vélemény, valamint az Értékesítési Eljárás jogszabálysértő jellegére akként kénytelen hivatkozni, hogy a Szakértői Véleményt meg sem ismerhette, miközben az olyan információkat tartalmaz, amelyek szükségesek lettek volna ahhoz, hogy a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdésében foglalt kifogási jogával érdemben élhessen.
17. A Kormányrendelet 9. § (16) bekezdése értelmében a kifogást elbíráló végzést a másodfokú bíróság az iratok beérkezését követő 5 napon belül köteles elbírálni. Ehhez képest a Másodfokú Végzés 2023. november 9-én kelt és a Panaszos részére 2023. december 12-én került kézbesítésre.
18. A Fővárosi Ítéltábla a Másodfokú Végzésben az Elsőfokú Végzés kifogás elutasítását rögzítő részét érdemben helybenhagyta, azzal azonban, hogy a Felszámoló tájékoztatási kötelezettsége körében az alábbiakat emelte ki:
 - (i) „Az elsőfokú bíróság ugyanakkor tévedett abban, hogy a hitelezőt ne illethné meg a Cstv. 49/H. §-a által biztosított tájékozódáshoz való jog. A Korm. rendelet ugyanis a Cstv. szabályai közül a 49/H. §-ának alkalmazását nem zárja ki, mivel a 7. § (1) bekezdése csupán a Cstv. 49. §-ától való eltérést fogalmaz meg”.³
 - (ii) „A hitelező tehát a Cstv. 49/H. §-a alapján arra tarthat igényt, hogy a felszámoló az adós vagyontárgyainak értékesítésével összefüggésben keletkezett dokumentumokról írásban adjon a számára tájékoztatást vagy engedjen neki azokba betekintést, szükség szerint alávetve magát az azokban szereplő védett adatok megőrzésével kapcsolatos titoktartást biztosító intézkedéseknek. Ez a jog továbbra is megilleti”.⁴

III. JOGI ÁLLÁSPONT

19. Az alkotmányjogi panasz anyagi jogi alapja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése [tisztességes bírósági eljáráshoz való jog] és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése [jogorvoslathoz való jog]. Kiemeljük, hogy a jelen ügyben mindkét alapjogsérelem önmagában alkalmas arra, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a Panaszos kérelmének megfelelő határozatot hozzon.
20. A Panaszos Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga és hatékony jogorvoslathoz való alapjoga alapvetően azáltal sérült, hogy

³ Lásd Másodfokú Végzés 9. o.

⁴ Lásd Másodfokú Végzés 10. o.

- (i) egyrészt az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróságok alaptörvény-ellenesen, a Panaszos Cstv. 49/H. §-a által biztosított, a Fővárosi Ítéltábla által is elismert joga ellenére zárták ki a Szakértői Vélemény Panaszos általi megismerhetőségét egészen a Másodfokú Végzés közlésének időpontjáig;
 - (ii) akkor pedig, amikor a Másodfokú Végzés meghozatalra és abban megállapításra került, hogy a Panaszos jogosult a Szakértői Vélemény tartalmát megismerni, az Értékesítési Eljárás már régen lezárult, az értékesítési szerződés már régen megkötésre került, azaz a Panaszos a felszámolási eljárásban nem tudott ténylegesen a kifogási jogával élni és megakadályozni, hogy az értékesítési szerződés ezzel a tartalommal megkötésre kerüljön.
21. Másképpen fogalmazva: az ügyben eljáró első- és másodfokú bíróságok a Cstv.-nek és a Kormányrendeletnek a Panaszos kifogásában meghatározott jogszabályhelyeibe ütköző, a Panaszos jelen indítványban meghatározott alapjogait sértő eljárása okán, mire a másodfokú bíróság jogerősen megállapította a Panaszos iratmegismerési jogát, a felszámolási eljárásban már nem tudta érdemben érvényesíteni jogait, a kifogás előterjesztésére meghatározott határidő letelt.
22. A Másodfokú Végzés emellett hiába rögzítette, hogy a Panaszos – a felszámolási kifogásában foglaltakkal egyezően – jogosult a Szakértői Véleményt megismerni, a Panaszos érdemi jogorvoslatot nem kapott, mivel a Kormányrendelet szerinti eljárási határidők be nem tartása okán elesett attól, hogy a felszámolási eljárásban hitelezőként az értékesítési szerződés létrejöttének megakadályozására alkalmas kifogást terjesszen elő.
23. A Tisztelt Alkotmánybíróságnak a **6/1998. (III.11.) AB határozat**ban is megjelenő gyakorlata az alábbiak szerint foglalja össze a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog lényegét:
- „A 'tisztességes eljárás' (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint 'igazságos tárgyalás'), hanem az idézett alkotmányi rendelkezésben foglalt követelményeken túl - különösen a büntetőjogra és eljárásra vonatkozóan - az 57. § többi garanciájának teljesedését is átfogja.*
- Sőt, az Egyezségokmánynak és az Emberi Jogok Európai Egyezményének - az Alkotmány 57. §-a tartalmához és szerkezetéhez mintát adó - eljárási garanciákat tartalmazó cikkei általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás 'méltánytalan' vagy 'igazságtalan', avagy »nem tisztességes« [kiemelés a Panaszostól]”.*
24. A tisztességes eljárás követelménye betartásának vizsgálata tehát nem az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések betartása esetén érhető el, az olyan tartalmi követelmény, amely azáltal is megsérthető, ha a bíróságok adott esetben, formálisan a rájuk irányadó szabályok szerint járnak el.

25. A Tisztelt Alkotmánybíróság gyakorlata az alábbiak szerint foglalja össze a hatékony jogorvoslathoz való jog lényegét:

- (i) „[16] A jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma azt követeli meg a jogalkotótól, hogy a hatóságok vagy bíróságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét olyan döntés meghozataláért, amely képes a séreلمezett döntést felülvizsgálni, és a sérelem megállapítása esetén a döntésre visszaható módon a sérelmet orvosolni.” [35/2013. (XI. 22.) AB határozat]
- (ii) „[26] [...] Az Alkotmánybíróság állandósult gyakorlata értelmében a jogorvoslathoz fűződő jog azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni.

Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a séreلمezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége.

Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a jogorvoslati jog hatékony gyakorlásával függ össze a séreلمezett határozat indokainak teljes bemutatása, illetve a határozat alapjául szolgáló iratok és bizonyítékok megismerésének lehetősége is.” [22/2013. (VII.19.) AB határozat] [kiemelés a Panaszostól].

26. A fentiek alapján tehát alkotmányos elvárás a jogorvoslathoz való jog gyakorlása során, hogy azáltal a jogalany érdemben, jogsértését orvosló felülbírálatot kaphasson és ennek keretében az ügyre vonatkozó minden releváns iratot megismerhessen.

III.1. A TISZTESSÉGES BÍRÓSÁGI ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOG SÉRELME

27. Jelen alfejezetben részletesen kifejtjük, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részjogosítványai közé tartozik a bírósághoz fordulás joga, amely minőségi követelménye, hogy a bírósághoz forduló jogalany nem csupán formális, hanem érdemi jogvédelmet kaphasson.
28. A jelen eljárásban eljáró bíróságok megsértették a fenti alkotmányos követelményt, amikor a Panaszos felszámolási kifogását akként bírálták el, hogy a később a Fővárosi Ítéltábla által jogerősen megállapított módon fennálló iratmegismerési joga ellenére a Panaszos elesett attól, hogy az eljárásban érdemi, hitelezői igénye megtérülése szempontjából jelentős felszámolói intézkedések vonatkozásában élhessen hatékony igényérvényesítési eszközzel.
29. A Tisztelt Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint figyelembe veszi és kifejezetten hagyatkozik az Emberi Jogok Európai Egyezményére (a továbbiakban:

„Egyezmény”)⁵, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: „EJEB”) joggyakorlatára.⁶

30. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése rögzíti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot: „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.*”
31. Az Egyezmény 6. cikk 1. pontja az alábbiak szerint határozza meg a tisztességes tárgyaláshoz való jogot: „*Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. [...].*”
32. Mindenekelőtt kiemeljük, hogy a jogalkotó a Cstv. 49/H. §-a szerinti iratmegismerési jog és a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdése szerinti kifogás előterjesztésére meghatározott határidőt láthatóan egymásra tekintettel határozta meg, mindkettő esetében 8 nap áll rendelkezésre azok teljesítésére, illetve előterjesztésére.⁷
33. A felszámoló tájékoztatási kötelezettségének határideje, valamint a Kormányrendelet hatálya alá tartozó vagyonerőltetésési eljárások tekintetében a felszámolási kifogás előterjesztésére meghatározott határidő tehát lefedik egymást, a vagyonerőltetés eredményének Cégbözlönyben történő közzétételét követően, a hitelező jogosult tájékoztatást vagy iratbetekintést kérni a felszámolótól ezen értékesítés vonatkozásában, és az így megismert adatok alapján, a Kormányrendelet szerinti határidőn belül érdemi

⁵ Kihirdette: Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény.

⁶ A joggyakorlat összefoglalóan lásd 3157/2018. (V. 16.) AB határozat [21]: „A 166/2011. (XII. 20.) AB határozat kimondta, hogy a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata a normakontroll egy speciális változata, amely esetén az irányadó jogforrás nem az Alkotmány, hanem az érintett nemzetközi szerződés (ABH 2011, 545, 557). A döntés azt is rögzítette, hogy egy nemzetközi szerződés – éppen az Egyezmény – tartalmának feltárása során „az Egyezmény adott rendelkezései tartalmának értelmezéséhez és tisztázásához [...] az Egyezmény hiteles (autoritativ) értelmezésének jogával az Egyezményben a részes államok által felruházott Bíróság joggyakorlatát veszi alapul” {ABH 2011, 557., megerősítette a 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [67]}. Az Alkotmánybíróság – ismételten az Egyezménnyel és az EJEB gyakorlatával összefüggésben, szintén az Abtv. 32. § (2) bekezdése szerinti nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata során – a 32/2014. (XI. 3.) AB határozat, indokolásának [32] bekezdésében hangsúlyozta, hogy nemzetközi szerződésből fakadó, Magyarországot terhelő kötelezettség feltárása során (vagyis a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata esetén) nem csak a nemzetközi szerződés szövegét, hanem az annak értelmezésére feljogosított szerv joggyakorlatát is alapul veszi.”

⁷ Lásd a Cstv. 49/H. §-át: „A felszámoló az adós vagyontárgyainak értékesítésével, továbbá bármely más módon történő hasznosításával összefüggésben keletkezett dokumentumról a hitelezői választmány, a hitelezők képviselője vagy bármely hitelező kérelmére 8 napon belül köteles írásban tájékoztatást adni, illetve azokba betekintést engedni. A felszámoló gondoskodik arról, hogy védett adat ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és a személyes adatok védelme biztosított legyen.” [kiemelés a Panaszostól] és a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdését: „A Cstv. 51. §-át azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a felszámoló értékesítési eljárással kapcsolatos jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása kizárólag a nyertes ajánlattevő személyének vagy az eljárás eredménytelenségéről szóló tájékoztatásnak a Cégbözlönyben történő közzétételétől számított 8 napon belül előterjesztett kifogásban támadható, amelyről a bíróság 5 napon belül határoz. A kifogást elbíráló végzés elleni fellebbezés határideje 3 nap. A fellebbezést az iratok másodfokú bírósághoz érkezését követő 5 napon belül kell elbírálni. A kifogást elbíráló végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.” [kiemelés a Panaszostól]

felszámolási kifogást tud előterjeszteni, amennyiben a felszámoló intézkedése jogszabályt vagy jogos érdekét sérti.

34. A Panaszosnak a fentiek alapján jogszabályban biztosított joga állt fenn az Értékesítési Eljárásban keletkezett iratok megismerésére, a Szakértői Véleményre kiterjedően. Azonban a Felszámoló jogszabálysértő módon megakadályozta a Panaszost ezen joga gyakorlásában és a Panaszos által ezen jogsértés orvoslására indított bírósági eljárásokban érdemi jogvédelmet nem kapott.
35. A 2023. november 9. napján kelt Másodfokú Végzés elvi éllel rögzítette, hogy a Panaszos iratbetekintési joga gyakorlása során nem a Kormányrendelet, hanem a Cstv. rendelkezései alkalmazandók, azonban a Panaszos valódi alapjog-sérrelme ezzel nem került orvoslásra. A Panaszos ugyanis az Értékesítési Eljárás iratai ismeretének hiányában nem tudta hitelezői jogait hatékonyan érvényesíteni, a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdése szerinti kifogási határidő már jóval a Másodfokú Végzés meghozatalát megelőzően, 2023. július 19-én eltelt.
36. A rend kedvéért itt jegyezzük meg, hogy jelen alkotmányjogi panaszban a Panaszos nem azt állítja, hogy a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdésében foglalt 8 napos határidő túlságosan rövid ahhoz, hogy a Panaszos hitelezőként kifogást terjeszthessen elő. A Panaszos előtt is ismért a Tisztelt Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, amely szerint jogérvényesítés időbeli keretek közé történő szorítása önmagában nem alapjogsértő.⁸
37. Alkotmányjogi szempontból tehát a Panaszos tisztességes eljáráshoz való joga azáltal sérült, hogy a Másodfokú Végzéssel befejezett bírósági eljárás kizárólag formális volt, a fentiek szerint a bírósági eljárási határidők nem kerültek megtartásra. Mire az eljárás befejeződött és a Panaszos iratbetekintési jogosultságát a Fővárosi Ítéltábla érdemben rögzítette, a Panaszos érdemi jogsérelmének orvoslásának lehetősége elenyészett a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdésében foglalt eljárási határidő eltelte okán. A Panaszos tehát hiába vált jogosulttá utólag, hogy az Értékesítési Eljárás irataiba betekintszen, már nem tudja jogait hatékonyan érvényesíteni.
38. Rögzítjük, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság **6/1998. (III.11.) AB határozatán** alapuló következetes joggyakorlata szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme abban az esetben is megállapítható, ha egyébként az alkalmazandó jogszabályok formálisan betartásra kerülnek.
39. Jelen ügyben a Panaszos által kezdeményezett felszámolási kifogási eljárás során a bíróságok a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdése szerint rájuk vonatkozó eljárási határidőket nem tartották be, és mire az eljárás véget ért, a Panaszos a kifogási eljárás alapját képező felszámolási eljárásban – jogszabályban meghatározott határidő letelte és az értékesítési szerződés időközbeni megkötése okán – végérvényesen elesett attól, hogy a hitelezői igényét sértő felszámolói értékesítéssel szemben jogorvoslattal éljen.

⁸ Lásd többek között 935/B/1997. AB határozatot.

40. A Másodfokú Végzés hiába állapította meg, hogy a Felszámoló köteles biztosítani a Panaszosnak a Szakértői Vélemény megismerését, az iratokból megismert információk alapján a Panaszos számára az értékesítési szerződés időközbeni megkötése okán nem lehetséges többé az Értékesítési Eljárás vonatkozásában a felszámolási eljárásban hatékony és érdemi jogorvoslattal élnie.
41. A Tisztelt Alkotmánybíróság fenti gyakorlatát erősítette meg az Alaptörvény hatályba lépését követően meghozott 7/2013. (III.1.) AB **határozatában**, amikor rögzítette, hogy önmagában a bírói út formális biztosítása nem biztosítja a jogalanyok tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának érvényesülését, ahhoz szükséges az is, hogy a bíróságok az eljárásba vitt jogról érdemben dönthessenek, azaz hatékony jogvédelmet biztosítsanak:

„[24] [...] Az Abh.-ban kimunkált alkotmányos mérce értelmében a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. (ABH 1998, 91, 98-99.)

Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevétele formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is. A tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül.” [kiemelés a Panaszostól]

42. Azon követelmény, hogy a bírói út igénybevétele nem csupán formális, hanem hatékony érdemi jogvédelmet kell biztosítson, rögzítésre kerül a 22/2022. (X.19.) AB **határozatban** is, azzal, hogy a bírósághoz fordulás joga nem csupán az eljárás megindítására terjed ki, hanem arra is, hogy a bíróság érdemben elbírálja a jogsérelmet:

„[25] Az Alkotmánybíróság az indítványozó kifogásai közül elsőként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványát képező bírósághoz fordulás jogának érvényesülését vizsgálta a támadott jogszabályi rendelkezésekkel összefüggésben.

[26] 2.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek alapvető joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a XXVIII. cikk (1) bekezdése "egyrészt magában foglalja - általában véve

- a bírósághoz fordulás jogát, másrészt eljárási garanciákat követel meg" (36/2014. (XII.18.) AB határozat, Indokolás [66]).

A bírósághoz fordulás joga nem egyszerűen azt jelenti, hogy valaki kérelemmel fordulhat a bírósághoz, és ezzel megindíthatja a bírósági eljárást, ha valamely joga vagy kötelezettsége vitássá válik, hanem hogy a jogvitát a bíróság érdemben bírálja el, és arról érdemben, végrehajtható határozatával, végérvényesen dönt (3124/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [35]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [78]; 22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [16]).

[27] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJE) is több ügyben hangsúlyozta, hogy a bírósághoz fordulás jogának gyakorlatinak és hatékonynak kell lennie. A jog akkor hatékony, ha az egyénnek egyértelmű, gyakorlati lehetősége van arra, hogy vitasson minden olyan intézkedést, ami sérti a jogait. A hatékonysághoz az is hozzátartozik, hogy a bírósági eljárás részletesen és megfelelően szabályozott legyen. Nagyon lényeges, hogy a bírósághoz fordulás jogába nemcsak az eljárás megindításának joga tartozik bele, hanem a jogvita bíróság általi eldöntéséhez való jog is [kiemelés a Panaszostól].

43. Hivatkozunk továbbá a **3/2006. (II.8.) AB határozatra**, amelyben a Tisztelt Alkotmánybíróság rögzítette, hogy az olyan eljárási szabályok, amelyek akként korlátozzák a jogalanyok bírósághoz forduláshoz való jogát, hogy végső soron megakadályozzák az érdemi jogorvoslatot, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog olyan jogi akadályát képezik, amely alkotmányosan nem igazolható:

„A bírósághoz való jog egyik eleme a bírósághoz fordulás joga, abban az értelemben, hogy az érdekelt elérhesse, ügyét bíróság tárgyalja anélkül, hogy jogi vagy gyakorlati jellegű, visszaélészerű akadályok ebben megakadályoznák. A bírósághoz fordulás jogának alkotmányosan elfogadható korlátozásához alkotmányos cél kell és a korlátozás mértékének e céllal ésszerű arányban kell állnia.

Az Alkotmánybíróság számos határozatában megerősítette, hogy az alapvető jog korlátozása csak akkor marad meg az alkotmányos határok között, ha a korlátozás elkerülhetetlen, azaz, ha másik alapvető jog, szabadság vagy alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. [lásd pl. 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 171.; 6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 98-99.; 44/2004. (XI. 23.) AB határozat, ABH 2004, 618, 648.]

A Tv.-nek az a korlátozó szabálya, amelynek értelmében valamennyi tulajdonostárs tekintetében, a határozat meghozatalától számított megtámadási határidő elmulasztása jogvesztéssel jár, a jelen esetben, a Tv.-ben szabályozott jogviszonyok tekintetében nem áll ésszerű arányban a korlátozás céljával, a társasház zavartalan működéséhez fűződő érdekek védelmével. Előállhat a hatályos szabályozás mellett az a helyzet, hogy a tulajdonostárs keresetindítási jogát menthető okból, önhibáján kívül nem tudja érvényesíteni és a hátrányos következmények másként sem háríthatók el.

A jelen esetben nincs olyan másik alapvető jog, szabadság vagy alkotmányos érték, amelynek védelme más módon ne lenne elérhető.

44. Amint arra fent már hivatkoztunk, a Panaszos alapjogsérelmének lényege, hogy felszámolási kifogása előterjesztését megelőzően nem ismerhette meg az Értékesítési Eljárás iratait, miközben a vonatkozó jogszabályok alapján azt kizárólag a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdésében rögzített 8 napon belül kifogásolhatta.
45. Kiemelendő, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a **3357/2017. (XII.22.) AB határozatában** rögzített álláspontjából következően a Szakértői Vélemény, mint a jelen ügy szempontjából az egyik leglényegesebb, nagy terjedelmű ügyirat meg nem ismerhetővé tétele már eléri a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét, mivel a kifogás előterjesztésére előírt határidőben és a bírósági eljárások során az Értékesítési Eljárás iratai egyáltalán nem voltak hozzáférhetők a Panaszos számára:

„[74] Összefoglalva tehát: az indítványozó számára egy dokumentum egy részletét leszámítva biztosított volt az eljárás teljes időtartama alatt az ügyében keletkezett dokumentumok teljes hozzáférhetősége. A vizsgált bírósági aktákhoz az eljárás megindításakor hozzáfért, és a későbbiekben is hozzáférhetett volna. Az a tény, hogy a vizsgálóbíró levelének egy részletét nem a szolgálati bírósági, hanem később a munkaügyi bírósági eljárásban ismerhette meg, nem akadályozta az értékelés eredményének a vitatásában. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy összességében az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.”

46. A jelen ügyben nem egyetlen darab dokumentum egy részlete elől zárták el a Panaszost, hanem az Értékesítési Eljárás alapját és lényegét képező, legfontosabb, nagy terjedelmű ügyirat, a Szakértői Vélemény teljes tartalmának megismerése elől.
47. Jelen alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben a Panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoga azáltal sérült, hogy mire a bíróságok elbírálták, hogy jogosult az Értékesítési Eljárás során keletkezett iratok megismerésére, az iratmegismerés célja okafogyottá vált, hiszen ugyanezen értékesítés tekintetében már eltelt a jogorvoslati határidő. Az eljáró bíróságok tehát formálisan döntést hoztak és annak tartalma adott esetben a Panaszosra nézve önmagában nem hátrányos, azonban az érdemi, hitelezői jogának sérelme nem került orvoslásra.
48. A jelen ügyben is irányadó **3311/2018. (X.16.) AB határozat** értelmében „A bizonyítékok megismeréséhez való jog szintén a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog szerves részét képezi, mert az ügyfél a bizonyítékok megismerését követően tudja kialakítani a hivatalból indított, felelősséget megállapító hatósági eljárásokban a védekezését. A nyilatkozattételhez és a védekezéshez való jog érvényesülése feltételezi, hogy az ügyfél megismerhesse a hatóság bizonyítási eljárását, az annak keretében beszerzett bizonyítékokat, amelyekre a hatóság az ügyfelet érintő döntéseit alapozza {**3223/2018. (VII.2.) AB határozat**, Indokolás [36] pont}.

A bizonyítékok megismertetése az ügyféllel – az eljárásról való értesítés elmaradása esetén – orvosolhatná az abból eredő hátrányokat, azonban annak elmaradása tovább fokozza az ügyféli jogok sérelmét. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az eljárás megindulásáról való értesítés joga, valamint a bizonyítékok megismerésének joga a nyilatkozattételhez és a védekezéshez való jogon

keresztül a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog értelmezési tartományához szükségképpen hozzátartozik.

A konkrét eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vétele alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog. [...] A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme úgy is bekövetkezhet, hogy nem áll fenn oksági kapcsolat a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között, azonban az ügyféli jogok érvényesíthetősége olyan sérelmet szenved, amely az eljárás egészét és körülményeit figyelembe véve eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét.

A konkrét esetben az eljárás megindításáról való értesítés, valamint a bizonyítékok ismertetésének elmaradása olyan eljárási szabálysértésnek minősülnek, amelyek érdemben kihatnak – az eljárás kimenetelétől függetlenül – az alapvető ügyféli jogok (pl. az indítványozási, észrevételezési, valamint a jogorvoslati jog) gyakorolhatóságára, ezáltal sérül a tisztességes eljáráshoz való jog.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria ezen értelmezése nem áll összhangban a tisztességes eljáráshoz való jog követelményeivel. Az elsőfokú eljárásban az ügyfelet megillető jogok és az ezek megsértése miatt igénybe vehető jogorvoslati jog nem azonos jogosultságok. Az ügyfelek bevonása nélkül lefolytatott elsőfokú eljárást ugyanis önmagában nem az teszi jogszerűvé és tisztességesé, hogy az ügyfél előterjesztett fellebbezést és annak alapján sor került a másodfokú eljárás lefolytatására. A másodfokú eljárás adott esetben – a teljes felülbírálati jogkörből adódóan is – korrigálhatja az elsőfokú eljárás hibáit, tévedéseit, azonban ez nem minden hiba esetén tehető meg.

A konkrét esetben a másodfokú eljárásban fogalmilag kizárt az értesítés elmaradásának korrigálása. A bizonyítékok ismertetésének elmaradása utólag korrigálható abban a tekintetben, hogy utólag is van lehetőség azok megismertetésére az ügyféllel, azonban azok a kapcsolódó ügyféli jogosultságok (az indítványozási, észrevételezési jog), nem pótolhatóak a másodfokú eljárásban.

A bizonyítással kapcsolatos indítványozási és észrevételezési jog éppen azt teszi lehetővé, hogy már az elsőfokú eljárásban ütköztetni lehessen az álláspontokat. Ha ez a bizonyítékok ügyféllel való megismertetésének elmaradása miatt nem történik meg az elsőfokú eljárásban, a másodfokú eljárásban ugyan van rá lehetőség a teljes felülbírálat okán, azonban a másodfokú döntés ellen már nem lehet jogorvoslatot előterjeszteni, így a bizonyítással kapcsolatos érvelés sem kifogásolható.

Az elsőfokú döntés elleni jogorvoslat pedig az alapvető eljárási jogok korlátozása miatt fogalmilag nem lehet teljes körű. Az ügyféli jogok csorbulása emellett a jogorvoslatok számának növekedésével is jár, amely a tisztességes eljáráshoz való jog immanens részét képező észszerű időn belül történő elbírálás követelménye ellen hat”.

Jelen ügyben az eljáró bíróságok mindössze azt állapították meg, hogy a Panaszosnak joga van az Értékesítési Eljárásban keletkezett iratokat megismerni, azonban azt már nem vették figyelembe, hogy ezen jogát a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdése szerinti határidőben nem tudta gyakorolni a Felszámoló jogsértő magatartásából kifolyólag, így

érdemi információk hiányában megfelelően alátámasztott kifogást, kellő időben sem tudott előterjeszteni”.

49. A Másodfokú Végzés szerint továbbá az Értékesítési Eljárásban elkövetett esetleges jogsértések annak okán sem képezhetik már felszámolási kifogás tárgyát, hogy a Céltársaságok üzletrészei tekintetében az értékesítési szerződések megkötésre került. Ennek vonatkozásában részletes jogi álláspontunkat jelen alkotmányjogi panasz lenti III.2. alfejezete tartalmazza.
50. Az eljárt bíróságok a Panaszos jogsérelmét nem tárták fel és nem orvosolták teljeskörűen, ugyanis az iratbetekintési jogának jogellenes megtagadásából egyenesen következett, hogy az Értékesítési Eljárással szemben nem tudta megsértett jogait érdemben érvényesíteni, azonban ezen utóbbi jogsérelmet az eljárt bíróságok egyáltalán nem vették figyelembe.
51. Ennek okán azonban nem is bírálták el a Panaszos jelen ügy tárgyává tett tényleges jogsérelmét. Azt követően, hogy a Fővárosi Ítéltábla a jogsérelem lényegét, az iratbetekintés megtagadását jogsértőnek nyilvánította, „megállt” és nem vonta le a megfelelő következtetéseket és nem alkalmazta a megfelelő jogkövetkezményeket a Panaszos további, ebből következő jogsérelme tekintetében.

III.2. A JOGORVOSLATHOZ VALÓ JOG SÉRELME

52. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján *„[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”*
53. Az Egyezmény 13. cikke szerint *„[b]árkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg.”*
54. Jelen alfejezetben részletesen bemutatjuk a Tisztelt Alkotmánybíróság és az EJB gyakorlatára alapján, hogy az igazságszolgáltatással szemben támasztott alkotmányos követelmény, hogy az hatékony jogorvoslatot biztosítson a jogaikban megsértett személyeknek.
55. Ennek vonatkozásában kiemeljük a Másodfokú Végzés alábbi megállapításait:
 - (i) *„A felszámolás során történő értékesítési eljárás eredményeként már megkötött szerződés esetén, a felszámolónak a szerződés megkötésében megnyilvánuló intézkedése – amint az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá – a Cstv. 51. § (1) bekezdése alapján, kifogással eredményesen nem támadható. A kifogás tárgyában ugyanis a bíróság ilyen esetben a Cstv. 51. § (3) bekezdése alapján az intézkedés megsemmisítéséről és az eredeti állapot helyreállításáról nem határozhat, mivel ez az adóssal szerződő fél jogaira is kiható, olyan döntés lenne, amely természeténél fogva, csak valamennyi érintett fél részvételével lefolytatható peres eljárásban hozható. Ez a Korm. rendelet hatálya alá tartozó felszámolásokban sincs másként,*

*mivel a kifogás tárgyában hozható döntés tekintetében a Korm. rendelet 9. § (16) bekezdése nem állapít meg a Cstv. 51. § (3) bekezdésében foglaltaktól eltérő szabályt.*⁹

- (ii) „Az elsőfokú bíróság tehát helytállóan indult ki abból, hogy a céltársaságok üzletrészeinek megvásárlására vonatkozó adásvételi szerződések megkötése miatt a kifogás elutasításának van helye.

*A felszámoló értékesítéssel kapcsolatos, sérelmezett intézkedése vonatkozásában a fentieket összefoglalva: a kifogásnak a felszámoló értékesítési eljárás során tett intézkedései megsemmisítésére irányuló része az értékesítési eljárás eredményeként létrehozott adásvételi szerződés megkötésére tekintettel volt alaptalan; míg az ugyanezen felszámolói intézkedések jogszabálysértő voltának megállapítására irányuló - eredetileg a kifogás előbbi részével együttesen előterjesztett, de annak alaptalansága folytán önállósult - része pedig azért, mert a kifogás alapján indult eljárásban megállapításnak nincs helye.*¹⁰

56. A Fővárosi Ítéltábla tehát annak okán találta a Panaszos felszámolási kifogását alaptalannak, mivel az Értékesítési Eljárásban a Céltársaságok üzletrészei tekintetében megkötésre került(ek) az értékesítési szerződés(ek), így azok a továbbiakban nem tartoznak a felszámolási eljárás és felszámolási kifogás körébe, a jogügylet kizárólag perben támadható meg.¹¹
57. A Fővárosi Ítéltábla azonban nem vette figyelembe, hogy a Panaszos mindvégig el volt zárva az Értékesítési Eljárással szemben előterjesztendő felszámolási kifogás alátámasztásához szükséges alapvető, kizárólag a Szakértői Véleményből megismerhető információktól, a Panaszos számára nem is volt érdemben biztosítva az Értékesítési Eljárás megtámadásához való jog, valamint az érdemi jogorvoslathoz való jog sem.
58. A kifogási eljárásban eljáró bíróságok kifejezetten azt a körülményt hagyták figyelmen kívül, hogy az értékesítési szerződés megkötésére is azáltal kerülhetett sor, hogy a Panaszos a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdésében foglalt határidőben nem ismerhette meg az értékesítésre vonatkozó okiratokat, így azok tartalmát felszámolási kifogással érdemben vitatni sem volt lehetősége.
59. Az EJEB joggyakorlata következetes annak tekintetében, hogy amennyiben az eljárási szabályok túlzott formalista („excessive formality”) betartása megakadályozza a

⁹ Lásd Másodfokú Végzés 8. o.

¹⁰ Lásd Másodfokú Végzés 9. o.

¹¹ Lásd a Cstv. 49. § (5) bekezdését: „Ha a felszámoló a vagyontárgy értékesítése során az e törvényben foglalt – az értékesítés formáira és a közjegyző igénybevitelére vonatkozó – rendelkezéseknek nem tesz eleget, az érdekelt fél az értékesítéstől számított 30 napon belül az értékesítés – így különösen a pályázat, árverés – eredményeként megkötött adásvételi szerződést a bíróságnál [6. § (1) bek.] keresettel megtámadhatja.” és a Ptk. 6:89. § (3) bekezdését: „A megtámadási jog a szerződés megkötésétől számított egyéves határidőn belül a másik félhez intézett jognyilatkozattal vagy közvetlenül bíróság előtti érvényesítéssel gyakorolható. A szerződés megkötésétől számított egyéves határidőn belül fordulhat bírósághoz a fél, ha a szerződést a másik félhez intézett jognyilatkozattal támadta meg, és a megtámadás eredménytelen volt.”

jogalanyok bíróság elé vitt jogainak érdemi elbírálását, úgy az Egyezmény megsértése állapítható meg, amint az a **Zubac kontra Horvátország** döntésben is rögzítésre került:

„With regard to the third criterion, the Court would stress that the observance of formalised rules of civil procedure, through which parties secure the determination of a civil dispute, is valuable and important as it is capable of limiting discretion, securing equality of arms, preventing arbitrariness, securing the effective determination of a dispute and adjudication within a reasonable time, and ensuring legal certainty and respect for the court.

„A harmadik kritériumot illetően a Bíróság hangsúlyozza, hogy a polgári eljárás formális szabályainak betartása, amelyek révén a felek biztosítják a polgári jogvita eldöntését, értékes és fontos, mivel képes korlátozni a mérlegelési jogköröket, biztosítani a fegyverek egyenlőségét, megelőzni az önkényt, biztosítani a jogvita hatékony eldöntését és ésszerű időn belüli elbírálását, valamint a jogbiztonságot és a bíróság iránti tiszteletet.

It is, however, well-enshrined in the Court's case-law that “excessive formalism” can run counter to the requirement of securing a practical and effective right of access to a court under Article 6 § 1 of the Convention (see paragraph 77 above). This usually occurs in cases of a particularly strict construction of a procedural rule, preventing an applicant's action being examined on the merits, with the attendant risk that his or her right to the effective protection of the courts would be infringed (see *Běleš and Others v. the Czech Republic*, no. 47273/99, §§ 50-51 and 69, ECHR 2002 IX, and *Walchli v. France*, no. 35787/03, § 29, 26 July 2007).”

A Bíróság ítélkezési gyakorlatában azonban jól kimunkált, hogy a “túlzott formalizmus” ellentétes lehet az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése szerinti, a bírósághoz való hozzáférés gyakorlati és hatékony biztosításának követelményével (lásd a fenti 77. pontot). Ez általában valamely eljárási szabály különösen szigorú értelmezése esetén fordul elő, amely megakadályozza a kérelmező keresetének érdemi vizsgálatát, és ezzel együtt a bíróságok hatékony védelméhez való jogának sérelmét kockáztatja (lásd *Běleš és társai kontra Cseh Köztársaság*, No. 47273/99, 50-51. és 69. §, ECHR 2002 IX, és *Walchli kontra Franciaország*, no. 35787/03, 29. §, 2007. július 26.)”.

60. Az EJEB a túlzott formalizmus és a hatékony jogorvoslathoz való jog kapcsolatát vizsgálta a **Miragal Escolano és társai kontra Spanyolország** ügyben, és megállapította, hogy sérti az Egyezményt, ha a jogorvoslatot kereső személyektől úgy várja el a jogrendszer a jogorvoslat előterjesztését, hogy azok előtt nem is voltak ismertek a szükséges információk:

„The Court reiterates that the rules governing time-limits for appeals are intended to ensure a proper administration of justice. That being so, the rules in question, or their application, should not prevent litigants from using an available remedy. [...]”

„A Bíróság emlékeztet arra, hogy a fellebbezési határidőkre vonatkozó szabályok célja a megfelelő igazságszolgáltatás biztosítása. Ennek megfelelően a szóban forgó szabályok, illetve azok alkalmazása nem akadályozhatja meg a peres feleket abban,

hogy a rendelkezésre álló jogorvoslattal éljenek.” [...]

Since the issue concerns the principle of legal certainty, it is not merely a problem of interpretation of a legal provision in the usual way but of an unreasonable construction of a procedural requirement which prevented a claim for compensation being examined on the merits and thereby entailed a breach of the right to the effective protection of the courts. The parties must be able to avail themselves of the right to bring an action or to lodge an appeal from the moment they can effectively apprise themselves of court decisions imposing a burden on them or which may infringe their legitimate rights or interests.

Otherwise, the courts could substantially reduce the time for lodging an appeal or even render any appeal impossible by delaying service of their decisions. As a means of communication between the judicial body and the parties, service makes the court's decision and the grounds for it known to the parties, thus enabling them to appeal if they see fit. [...]

The Court consequently considers that the domestic courts' particularly strict interpretation of a procedural rule deprived the applicants of the right of access to a court to have their claims for compensation examined (see, mutatis mutandis, the Pérez de Rada Cavanilles v. Spain judgment of 28 October 1998, Reports 1998-VIII, pp. 3256-57, § 49).

There has therefore been a violation of Article 6 § 1 of the Convention.”

Mivel a kérdés a jogbiztonság elvét érinti, nem pusztán egy jogszabályi rendelkezés szokásos módon történő értelmezésének problémájáról van szó, hanem egy eljárási követelmény ésszerűtlen értelmezéséről, amely megakadályozta a kártérítési igény érdemi vizsgálatát, és ezáltal a hatékony bírói jogvédelemhez való jog megsértését eredményezte. A feleknek attól a pillanattól kezdve kell tudni élni a keresetindítás vagy a fellebbezés jogával, hogy ténylegesen tudomást szerezhetnek a rájuk nézve terhet jelentő vagy a jogos jogait vagy érdekeiket sértő bírósági határozatokról.

Ellenkező esetben a bíróságok a határozatok kézbesítésének késleltetésével jelentősen lerövidíthetik a fellebbezés benyújtására rendelkezésre álló időt, vagy akár lehetetlenné is tehetik a fellebbezést. A bírósági szerv és a felek közötti kommunikációs eszközként a kézbesítés a bírósági határozatot és annak indoklását a felek tudomására hozza, lehetővé téve számukra, hogy szükség esetén fellebbezzenek.

A Bíróság következőképpen úgy véli, hogy a nemzeti bíróságok egy eljárási szabály különösen szigorú értelmezése megfosztotta a felpereseket attól a joguktól, hogy kártérítési igényük megvizsgálása érdekében bírósághoz forduljanak (lásd értelemszerűen az 1998. október 28-i Pérez de Rada Cavanilles kontra Spanyolország ítélet 49. pontját, Reports 1998-VIII, 3256-57. o.).

Az Egyezmény 6. cikkének 1. §-ának megsértése tehát fennállt.”

61. Jelen ügyben az értékesítésben nyertes ajánlattevő személyéről a Cégbökölönyben 2023. július 11-én történt tájékoztatásban a Panasosznak nem is volt ismerete arról, hogy az

Értékesítési Eljárásban a Felszámoló követett-e el olyan jogszabálysértést, amely megalapozta volna felszámolási kifogás előterjesztését, hiszen a Felszámoló nem biztosította számára, hogy ezen iratokat megismerje. A fenti bírósági döntés értelmében azonban nem várható el jogorvoslati kérelem előterjesztése olyan esetben, amikor egy személy nincs is birtokában azon információknak, amely alapján eldönthetné, hogy a kérdéses döntés jogszabályt sért vagy sem.

62. Az eljáró bíróságok nem az Egyezménynek megfelelően jártak el, amikor a Panaszos iratbetekintési jogát és az értékesítéssel szembeni jogorvoslatot egymástól elválasztható kérdéseknek minősítették, ugyanis az iratbetekintési jog jogsértő megtagadása vezetett oda, hogy a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdésében rögzített határidőben a Panaszosnak nem volt ismerete azon információkról, amelyek alapján eldönthette volna, hogy kifogási jogával éljen.
63. A Másodfokú Végzés tehát azáltal is sérti a Panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát, hogy nem vette figyelembe, hogy iratbetekintési jogának alapjog-sértő megtagadása miatt érdemi jogorvoslat kezdeményezésétől esett el, amelyet az sem orvosolt, hogy hónapokkal később megállapításra került, hogy mégis jogosult a kérdéses iratokba betekinteni.
64. Kiemeljük, hogy az EJEB megállapította az Egyezmény megsértését egy olyan ügyben is, amelyben egy hónap állt rendelkezésre a kérelmezők jogorvoslat kezdeményezésére, amelyet annak okán mulasztottak el, hogy ismételt megkereséseik ellenére az eljáró hatóság a szükséges iratok kiadását megtagadta tőlük:

„The Court is of the opinion that, by rejecting the applicant's appeal for lateness, the domestic courts carried out a rigid interpretation of domestic law which had the consequence of placing on the applicant an obligation other than that -he was not able to respect, even showing particular diligence.

„A Bíróság úgy véli, hogy a hazai bíróságok a felperes késedelem miatt benyújtott fellebbezésének elutasításával a hazai jog olyan merev értelmezését hajtották végre, amelynek az volt a következménye, hogy a felperesre olyan kötelezettséget róttak, amelyet - még különös szorgalom tanúsítása mellett sem - nem volt képes teljesíteni.

Requiring the filing of an appeal within one month from the date of establishment of a full copy of the decision by the court registry amounts to making the passing of this period dependent on an element which completely escapes the power of the litigant.

A fellebbezésnek a határozat teljes másolatának a bírósági hivatal általi kézhezvételétől számított egy hónapon belül történő benyújtását megkövetelni azt jelenti, hogy e határidő elmúlását olyan tényezőtől teszik függővé, amely teljesen kívül esik a peres fél hatáskörén.

It therefore considers that the right of appeal had to be exercised from the moment when the interested party could actually know the court decision in its entirety (Aepi S.A. v. Greece, no.

Ezért úgy véli, hogy a fellebbezési jogot attól a pillanattól kezdve kellett volna gyakorolni, amikor az érdekelt fél ténylegesen megismerhette a bírósági határozatot teljes egészében (Aepi S.A.

48679/99, § 26, April 11, 2002, and Georgiy Nikolayevich Mikhaylov, cited above, § 55).

kontra Görögország, No. 48679/99, 26. §, 2002. április 11., és a fent hivatkozott Georgiy Nikolayevich Mikhaylov, 55. §).

Taking into account the seriousness of the sanction imposed on the applicant for failure to comply with the time limit thus calculated, the Court considers that the contested measure was not proportionate to the aim of guaranteeing legal certainty and the proper administration of the justice.

Figyelembe véve az így kiszámított határidő elmulasztása miatt a kérelmezővel szemben kiszabott szankció súlyosságát, a Bíróság úgy véli, hogy a megtámadott intézkedés nem állt arányban a jogbiztonság és a megfelelő igazságszolgáltatás biztosításának céljával.

Accordingly, the Court concluded that there had been a violation of Article 6 §.1 of the Convention with regard to the applicant's right to have access to a court."

Ennek megfelelően a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Egyezmény 6. cikke 1. §-ának megsértése történt a kérelmező bírósághoz forduláshoz való joga tekintetében."

65. A jelen ügyben eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták azon körülményt, hogy a Panaszosnak sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásban nem álltak rendelkezésére azon iratok, amelyek érdemben alátámaszthatták volna felszámolási kifogása megalapozottságát.
66. Az EJEB a **Bellett kontra Franciaország** ügyben megállapította az Egyezmény megsértését olyan esetben, amikor a jogalany számára nem volt biztosítva tényleges, hatékony jogorvoslat megsértett joga védelméhez:

„The fact of having access to domestic remedies, only to be told that one's actions are barred by operation of law does not always satisfy the requirements of Article 6 para. 1 (art. 6-1).

„Az a tény, hogy valaki hozzáférhet a hazai jogorvoslati lehetőségekhez, azonban a hozzáférést tényleges a jog elzárja, nem mindig felel meg a 6. cikk 1. bekezdésében foglalt követelményeknek. (6-1. cikk) követelményeinek.

The degree of access afforded by the national legislation must also be sufficient to secure the individual's "right to a court", having regard to the principle of the rule of law in a democratic society.

A nemzeti jogszabályok által biztosított hozzáférés mértékének is megfelelőnek kell lennie ahhoz, hogy biztosítsa az egyén "bírósághoz való jogát", tekintettel a demokratikus társadalomban a jogállamiság elvére.

For the right of access to be effective, an individual must have a clear, practical opportunity to challenge an act that is an interference with his rights (see the de Geouffre de la Pradelle judgment previously cited, p. 43, para. 34). [...]

Ahhoz, hogy a hozzáférési jog hatékony legyen, az egyénnek egyértelmű, gyakorlati lehetőséggel kell rendelkeznie arra, hogy megtámadhassa a jogaiba való beavatkozást jelentő cselekményt (lásd a

korábban idézett de Geouffre de la Pradelle ítélet 43. o. para 34)."

67. Az ügyben eljáró bíróságok alaptörvény-ellenes álláspontja szerint nem érte jogsérelem a Panaszost azáltal, hogy a tőle jogellenesen kiadni megtagadott iratok hiányában nem tudott érdemben felszámolási kifogást előterjeszteni az Értékesítési Eljárással szemben az értékesítési szerződés megkötését megelőzően, mert a Cstv. 49. § (5) bekezdése alapján perben megtámadhatja ezen szerződéseket.
68. Mind a Bíróság fenti, mind a Tisztelt Alkotmánybíróság itt hivatkozott döntései¹² alkotmányos követelményként rögzítik, hogy a bírósághoz fordulás joga, valamint a jogorvoslathoz való jog hatékony jogvédelmet köteles biztosítani.
69. A jelen ügyben eljáró bíróságok álláspontja nem felel meg a hatékony bírói jogvédelem és jogorvoslathoz való jog követelményének, ugyanis a – helyesen alkalmazott – Cstv. 49/H. §-a és a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdése alapján az Értékesítési Eljárással szembeni kifogás előterjesztéséhez szükséges, alapvetően fontos információk beszerezhetők lettek volna a Szakértői Vélemény tartalmának megismerésével a Panaszos számára a határidő lejártát megelőzően, így az érdemben alátámasztott felszámolási kifogási eljárásban a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdésében meghatározott eljárási határidők figyelembevételével cca. 21 nap alatt jogerős döntés lett volna hozható.
70. Az eljáró bíróságok a Kormányrendelet 9. § (16) bekezdésében foglalt határidőket egyáltalán nem tartották be, pedig azok eltérést nem engedő, kogens jogi rendelkezések. A jogszabályban kifejezetten annak okán kerültek meghatározásra ilyen rövid határidők, hogy még az értékesítési szerződés megkötését megelőzően elbírálhatók legyenek az értékesítéssel szemben előterjesztett kifogások.
71. Az is megállapítható – eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában – hogy az eljáró bíróságok nem lettek volna kötelesek beszerezni a Felszámoló nyilatkozatát és észrevételeit.
72. Ebben a körben hivatkozunk a **20/2017. (VII. 18.) AB határozat** elvi megállapításaira, amely szerint sérült a panaszosok Alaptörvény XXVIII. cikkében meghatározott alapjoga, amikor az eljáró bíróságok az egyértelműen alkalmazandó jogszabályi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyták:

„[29] A fentieket összefoglalva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a törvényszék contra legem jogalkalmazása három, egymást erősítő feltétel együttes fennállása következtében ért fel az alkotmányossági sérelem szintjére, és sértette az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.

Egyrészt a törvényszék a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolta meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta.

¹² Lásd többek között: /2013. (III. 1.) AB határozat Indokolás [24]; 22/2022. (X. 19.) AB határozat Indokolás [27]

Másrészt, ezzel párhuzamosan, a törvényszék önkényesen járt el akkor, amikor a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe.

Harmadrészt a törvényszék önkényesen járt el akkor is, amikor döntését egy olyan bírósági joggyakorlatra alapította, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggésben kifejezetten hatályon kívül helyezte.

[30] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket indokolás nélkül figyelmen kívül hagyó bírósági indokolás azáltal okozta a jelen ügyben az egész bírósági eljárás tisztességtelenségét, hogy az indokolás hiánya két különböző jellegű jogalkalmazói önkénnyel is összekapcsolódott.” [kiemelés a Panaszostól]

73. A Cstv. és Kormányrendelet által meghatározott jogi szabályozás tehát lehetővé tette volna, hogy a Panaszos megismerje az Értékesítési Eljárás iratait, azok alapján érdemben alátámasztott felszámolási kifogást terjesszen elő, amely tárgyában jogerős döntés született volna a Céltársaságok üzletrészei értékesítési szerződéseinek megkötését megelőzően.
74. Az ügyben tehát az eljáró bíróságok a Kormányrendelet tudatos jogalkotói szándékkal egy hónapnál is kevesebb időtartamban meghatározott eljárásihatáridő-tartama helyett a Panaszos jogsérelmét adott esetben évekig tartó, jelentős költségekkel járó, a Cstv.-n kívüli peres útra „terelték”. Az eljáró bíróságok alapjogsértő eljárása folytán a Panaszos terhére esik, hogy már bekövetkezett jogváltozások eredeti állapotának helyreállítása útján érvényesítse megsértett jogait, miközben jogszabály biztosította volna számára, hogy az értékesítést és a vagyonmozgást megelőzően, még a felszámolási eljárásban indítson arra alkalmas kifogási eljárást, amely az értékesítési szerződés jogszabálysértő tartalommal történő megkötését megakadályozta volna.
75. Amennyiben a Cstv. és a Kormányrendelet szabályai a Felszámoló és az eljáró bíróságok által jogszerűen kerültek volna alkalmazásra, a Panaszosnak már az értékesítési szerződés megkötését megelőzően rendelkezésére állt volna azon, a felszámolási kifogási eljárásban született döntés, amely elbíráltta volna, hogy az Értékesítési Eljárás sértett jogszabályt vagy sem. Amennyiben az eljáró bíróságok helyt adtak volna a Panaszos felszámolási kifogásának, úgy a szerződéskötésre sor sem került volna.
76. A fentiekkel az ügyben eljáró bíróságok megsértették a Panaszos hatékony bírósági eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogát mind a Tisztelt Alkotmánybíróság, mind az EJEB gyakorlata alapján is.

IV. EGYEBEK

77. A jelen alkotmányjogi panaszt az Abtv. 53. § (2) bekezdése alapján az ügyben elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszéken terjesztjük elő.

78. Az Abtv. 27. § b) pontja alapján akként nyilatkozunk, hogy a Panaszosnak a Fővárosi Ítéltábla jogerős Másodfokú Végzése ellen nincs további rendes jogorvoslati lehetősége.
79. Az Abtv. 52. § (5) bekezdés értelmében akként nyilatkozunk, hogy a Panaszos a nevének nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.
80. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidő – tekintettel arra, hogy a Másodfokú Végzést a panaszos 2023. december 12-én vette kézhez, ezért a határidő 2024. február 10-én, szombaton jár le, így a jelen alkotmányjogi panasz 2024. február 12-én, hétfői napon történő benyújtásával megtartásra került.
81. A jelen alkotmányjogi panasz a fent kifejtettek szerint nem ütközik az ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának elvébe. A Panaszos ugyanis tisztában van vele, hogy a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során a Tisztelt Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon¹³, és a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, ill. mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat¹⁴. A Panaszos kérelme nem is erre irányul, hanem annak megállapítását kéri, hogy a Fővárosi Ítéltábla megsértette a Panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.
82. A Fővárosi Ítéltábla Másodfokú Végzése a Pp. rendelkezései értelmében az eljárást befejező egyéb döntésnek minősül.
83. A Panaszos az ügyben rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket már teljeskörűen kimerítette.

Kelt Budapest, 2024. február 12.

Dr. NANYISTA LÁSZLÓ
ÜGYVÉDI IRODA

Tisztelettel:

dr. Nanyista László ügyvéd
Dr. Nanyista László Ügyvédi Iroda
Panaszos képv.

¹³ Ld. 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]

¹⁴ Ld. 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]